

Список використаних джерел

1. Мельник В. М. Проблеми теорії та практики адміністрування податків в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 5 (23). С. 40–43.
2. Проскура К. П. Особливості адміністрування податків в Україні. *Економічний часопис - XXI*. 2012. № 3–4. С. 53–55.
3. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монографія / П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул, З. С. Варналій та ін. ; за ред. З. С. Варналія. Київ : Знання України, 2008. 657 с.
4. Дубовик О. Ю., Любчик О. К. Розвиток податкового механізму адміністрування в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36. С. 71–75.
5. Савчук В. А. Теоретичні засади організації адміністрування податків. *Ефективна економіка*: електронний журнал. 2013. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1852>.
6. Крисоватий А. І., Томнюк Т. Л. Адміністрування податків в Україні: організація та напрями трансформації : монографія. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2012. 212 с.
7. Іванішина О. С., Панура Ю. В. Економічний зміст податкового адміністрування. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»*. 2018. Вип. 1(9). С. 159–163.

О. В. Тимошенко, к. е. н.

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ

Вагомим кроком на шляху реформування вітчизняної системи прямого оподаткування вважаємо розроблення законопроектів щодо заміни нині діючого податку на прибуток податком на виведений капітал, що дозволить суб'єктам господарювання збільшити інвестиції в виробництво за рахунок зменшення фіскального навантаження.

Запровадження податку на виведений капітал або нульової ставки податку на прибуток на реінвестиції дозволить не оподатковувати частину прибутку підприємства доти, доки гроші знаходяться в бізнес-середовищі та створюють додану вартість, забезпечують надходження до бюджету, робочі місця, наповнюють Пенсійний фонд тощо. Тобто оподаткування виведеного капіталу – це така форма оподаткування прибутку, яка за своєю

суттю зміщує дату оподаткування прибутку: не в момент його виникнення, а в момент його споживання.

Модель оподаткування виведеного капіталу не нова. З 2000 року вона була запроваджена в Естонії, з 2017 року у Грузії та з 2018 року в Латвії. Саме Естонія вперше запропонувала оподатковувати прибуток лише при виплаті його власникам у вигляді дивідендів і порівняних до них платежів. На сьогодні Естонія в рейтингу Doing Business-2020 за легкістю ведення бізнесу займає 18 місце, а Україна – 64-те [1].

Вітчизняний варіант податку на виведений капітал відрізняється від естонської моделі. В Естонії звітний період – місяць, в Україні – квартал. В Естонії об'єктом оподаткування є корпоративний прибуток, що розподіляється, подарунки, пожертви та представницькі витрати, передача активів постійного представництва в головний офіс, а також витрати та платежі, не пов'язані з господарською діяльністю тощо. В Україні оподаткуванню підлягатимуть операції із виведення капіталу та операції, що порівняні до виведення капіталу (табл. 1). При цьому витрати, що використовуються суб'єктами господарювання з метою податкової оптимізації, оподатковуватимуться за вищою ставкою порівняно з операціями з виведення капіталу.

Досліджені нами плюси та мінуси запровадження податку на виведений капітал в Україні відображено на рис. 1.

Таблиця 1 – Основні елементи податку на виведений капітал в Україні

Елементи оподаткування	Характеристика
Платник податку	- юридичні особи-резиденти, що ведуть діяльність на території України та за її межами за виключенням неприбуткових організацій та платників єдиного податку ; - юридичні особи-нерезиденти та постійні представництва нерезидентів, що ведуть діяльність на території України
Об'єкт оподаткування	Операції, спільною рисою яких є виведення грошових коштів з обороту підприємства: - операції по виведенню капіталу (виплата дивідендів; повернення коштів неплатнику цього податку (нерезиденту, фізичній особі); повернення внесків власнику корпоративних прав – неплатнику податку); - операції, еквівалентні виведенню капіталу (виплата відсотків, страхових платежів, фінансової допомоги, роялті, комісій, внесків до статутного капіталу; безоплатне надання майна, товарів, робіт; вкладання в об'єкти інвестицій за межами України; визнання заборгованості безнадійною)

Елементи оподаткування	Характеристика
Ставка податку	- 15 % – з операцій з виведення капіталу безпосередньо власникам (дивіденди та інші прямі виплати в грошовій та натуральній формі, навіть якщо вони не оформлені як дивіденди); - 20 % – з операцій, які прирівнюються до виведення капіталу, і для донарахувань

Джерело: складено на основі [2].

До переваг такої моделі оподаткування варто віднести:

- по-перше, зменшення податкового навантаження для підприємств, які не здійснюють операції щодо виведення капіталу;

- по-друге, підвищення ділової та інвестиційної активності бізнесу у зв'язку з реінвестуванням коштів у його розвиток за рахунок вивільнення частини прибутку від оподаткування;

- по-третє, створення сприятливих умов для визначення фінансового результату підприємств, яким немає потреби його занижувати з метою оподаткування, а отже, отримуємо прозору та привабливу для інвесторів фінансову звітність;

- по-четверте, зменшення обсягу виведеного в офшори прибутку;

- по-п'яте, спрощення фіскального контролю, оскільки операції, що віднесені до об'єкта оподаткування, складно буде приховати;

- по-шосте, зменшення корупції та тиску на бізнес, що сприятиме наближенню України до гармонізації з європейськими стандартами оподаткування.

Серед недоліків оподаткування виведеного капіталу насамперед розглядаємо суттєве зменшення податкових надходжень у перші роки запровадження цього податку. При цьому, надходження додаткових коштів до бюджету очікується лише на четвертий рік запровадження податку на виведений капітал. Також недоліком вважають невідповідність податку загальносвітовим стандартам і програмам, оскільки у більшості країн світу справляється корпоративний податок, що є аналогом вітчизняного податку на прибуток.

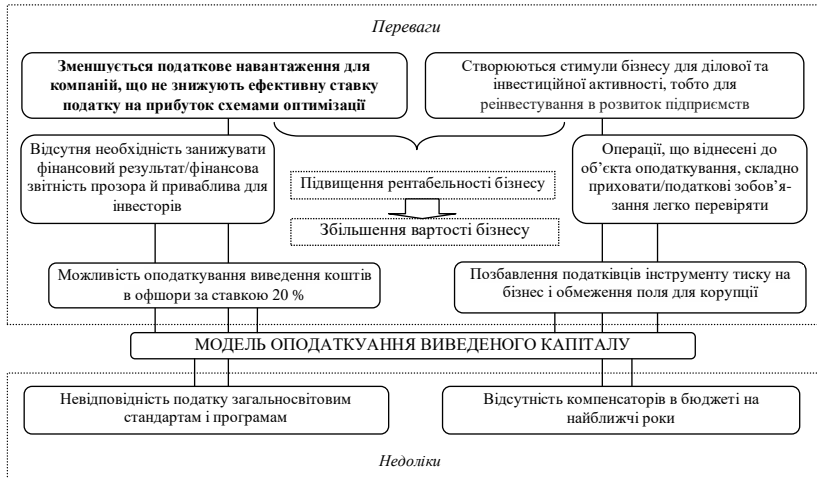

Рисунок 1 – Переваги та недоліки моделі оподаткування виведеного капіталу в Україні

Джерело: складено на основі [3; 4].

На нашу думку, оподаткування лише виведеного капіталу в Україні, з одного боку, унеможливить використання схем для оптимізації податку на прибуток підприємств як небажаного явища, що провокує проблему недостатності бюджетних ресурсів на державному та місцевому рівнях та розглядається нами як потенційна загроза бюджетній безпеці держави [5]. З іншого боку, заміна податку на прибуток податком на виведений капітал шляхом запровадження нульової ставки податку на прибуток на реінвестиції сприятиме спрощенню ведення бізнесу, його поживленню й розвитку, а також буде позитивним сигналом для інвесторів і зростання ВВП в Україні.

Список використаних джерел

1. Офіційний веб-сайт Всесвітнього банку МБРР-МАР щодо проекту Doing Business-2020. URL: <https://russian.doingbusiness.org/ru/doingbusiness>.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо запровадження податку на виведений капітал за заміну податку на прибуток підприємств. *Законодавство України* від 16.06.2020 р. № 3665-VI. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69156.

3. Податок на виведений капітал. *ДЕБЕТ-КРЕДИТ*. Режим доступу: <https://news.dtk.ua/tags/pnvk>.
4. Добровольський О. Податок на виведений капітал: за і проти. *Вісник МСФЗ. Світовий досвід. Українська практика*. № 4. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ001491.
5. Тимошенко О. В. Оцінка фіскальних дисбалансів бюджетної системи в контексті забезпечення бюджетної безпеки України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. № 5. С. 111–118.

О. В. Тимошенко, к. е. н.,
П. С. Карачковська, студентка
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава, Україна

ТОТАЛЬНА ФІСКАЛІЗАЦІЯ: НАСТУП НА МАЛИЙ БІЗНЕС ЧИ БОРОТЬБА З ЙОГО ТІНЬОВИМ СЕКТОРОМ

За час свого існування податкове законодавство України зазнавало численних змін стосовно удосконалення умов діяльності економічних суб'єктів та їх «детінізації», що викликає негативну реакцію суб'єктів господарювання на постійні зміни і нововведення, адже в багатьох випадках вони супроводжуються не полегшенням діяльності, а навпаки провокують додаткові витрати та більш жорсткі умови роботи. Одним з критичних моментів стало запровадження обов'язкового застосування реєстраторів розрахункових операцій для платників єдиного податку, тобто тих підприємців, що обрали спрощену систему оподаткування, яка була і залишається рятівним колом для більшості з них.

Верховною Радою України у вересні 2019 року був прийнятий законодавчий документ, який уже зобов'язав запровадити реєстратори розрахункових операцій фізичних осіб-підприємців з ризиковими видами діяльності таких, як торгівля технічно складними побутовими товарами, що підлягають гарантійному ремонту; лікарськими засобами та виробами медичного призначення; ювелірними та побутовими виробами з дорогоцінних металів/каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння, а також при наданні платних послуг у сфері охорони здоров'я.